

CONCEPT NYHETSREV NR. 1 - 2010

Konseptvalg i historien – før, nå og i tiden som kommer

Historien kan fortelle om mengder av prosjekter: Storslåtte, revolusjonerende, spektakulære, vellykkete, meningsløse og katastrofale. Hva kan disse lære oss om å foreta konseptvalg? Dette er tema for et prosjekt vi skal gjennomføre neste år.

Vi vil gjerne tro at utvikling er et resultat av god planlegging. Historien viser at det ofte heller er utfallet av tilfeldigheter, etterfulgt av prøving og feiling. Ofte mye feiling: Oppdagelser og oppfinnelser fører til teknologi, som setter fart i økonomien, og smått om senn øker velferden for flere. Først i bakkant ser man problemene som oppstår og behovet for å rydde opp i disse.

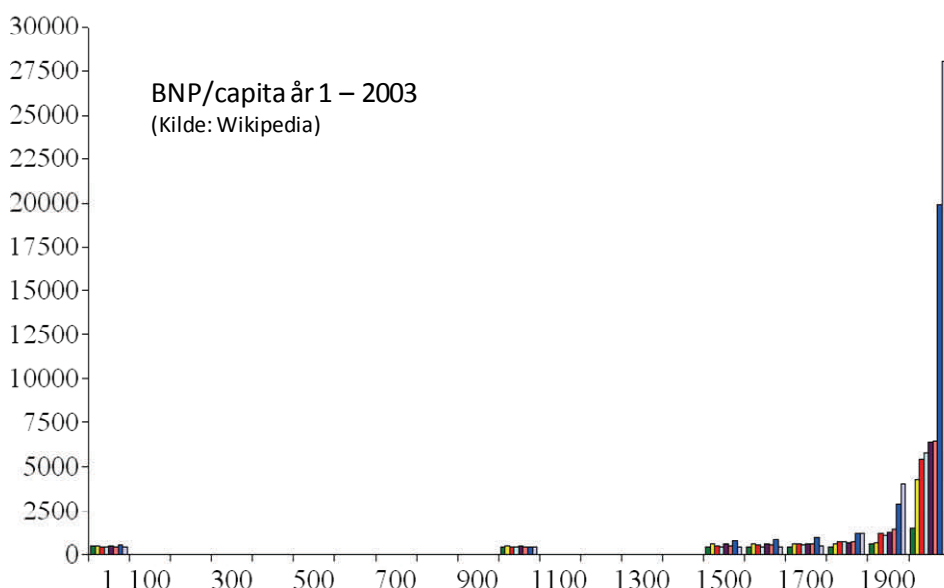
Av alle århundrene i historien er det 20. århundret det mest interessante. Det er unikt. Det er det teknologiske århundret med sitt økonomiske mirakel som illustreres slående i figuren nedenfor.

Hva var det som skjedde? Serier av nyskapende prosjekter. Men det viktigste var vel at vi snublet over mengder av lett tilgjengelig, ferdig innpakket fossil energi, at vi oppfant forbrenningsmotoren og utløste en utvikling som var eksplosiv, særlig i siste halvdel av hundreåret, etter at verdenskrigene var utkjempet og energien ble

brukt til nyttigere formål enn å sloss. I ettertid vil en kanskje kalle det for Karbonøkonomiens århundre.

Enigheten er stor om at karbonalderen ikke kan fortsette. I dag er temaet CO₂-rensing. I Norge er prosjektet kjent som regjeringens månelanding. Det er imidlertid åpenbart at dette ikke kan løse det problemet vi ser – i beste fall kan bare en liten del av det samlede CO₂-utslippet fanges opp og deponeres. Stadig flere ser at dette er en teknologisk blindgate som bare kan forlenge Karbonalderen. Samtidig vet vi at naturen selv er den som er best på deponering av CO₂. Fotosyntesen tar seg av det. Men *utslippene* må stoppes!

Det skal bli spennende å se nærmere på de store konseptvalgene som er gjort i historien, og som har brakt oss dit vi er, på godt og vondt. Enda mer spennende blir det å se på de konseptvalgene som skal gjøres i årene som kommer. Stadig flere ser at vi må erstatte fossile ressurser med annen energi. Dette århundret blir kanskje kalt Hydrogenøkonomiens århundre. Den som lever får se. Det er vår oppgave å vurdere nye konsepter og utfordringene er enorme. Mulighetene også. Vi får ønske hverandre lykke til.

Internasjonalt Concept symposium

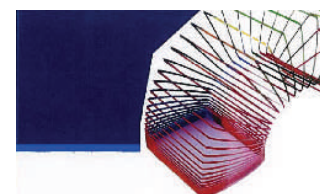
Det fjerde internasjonale Concept-symposiet arrangeres den 16. – 17. september på Oscarsborg festning utenfor Drøbak.

Mottoet denne gangen er *“Decision makers, doers and advisors. Joining forces to enhance utility of investments”*. I år blir det hele 30 innlegg i tre parallelle strømmer. Et meget variert og interessant program og et opplegg som tilrettelegger for fri flyt og god kontakt mellom de medvirkende.

Les mer på side 2.

Nye publikasjoner fra Concept

Concept Temahefter er en ny serie med småhefter som skal formidle kunnskap fra doktorgradsavhandlinger og andre tunge aktiviteter innenfor Conceptprogrammet på en mer tilgjengelig måte.

Nils Olsson

**Flexibilitet i prosjekter
– et tveegget sverd**

CONCEPT TEMAHEFTE NR. 1

Først ute (Concept temahefte nr. 1) er Nils Olsson med tittelen *“Flexibilitet i prosjekter—et tveegget sverd”*. Den tar opp hvordan prosjekter kan tilpasse seg til usikre rammebetingelser og samtidig fokusere på utførelse og leveranse.

Les mer om nye publikasjoner fra Concept-programmet på side 2

Internasjonalt Concept symposium 2010

Det historiske festningsanlegget gir en særegen ramme for arrangementet.

Den danske professoren Vincent F. Hendricks vil forklare oss hvordan en filosof vil gå frem for å analysere et investeringstiltak. Lee Evey Walker som var ansvarlig for rehabiliteringen av Pentagon etter 9/11 angrepet vil fortelle om hvordan dette ble organisert, og Knut Samset vil orientere om resultater fra forskningen innenfor Concept-programmet.

Oscarsborg festning

Vi får høre om en rekke norske prosjekter: Holmenkollen, Gassrensing på Kårstø, OL i Tromsø, Stad skipstunnel og anskaffelsen av norske fregatter. Det blir innlegg om mange store prosjekter i andre land: Partikkelakselleratoren ved CERN, NASA's Pluto ekspedisjon, og forsvarsprosjekter ved Rolls Royce Defence Aerospace. Vi setter fokus på komplekse prosjekter i ulike sektorer, overordnet tilrettelegging og styring av investeringstiltak, og erfaringer med ulike måter å gjøre dette på i forskjellige land. Programmet kan lastes ned her: <http://www.concept.ntnu.no/symposium/cs2010/default.htm>

Som tidligere er det ingen deltakeravgift. Vi håper mange vil finne veien til Oscarsborg disse dagene, men minner om at kapasiteten er begrenset, særlig overnattingskapasiteten. Interesserte bes melde seg på og vil få invitasjon så langt det rekker — se nettsiden. Velkommen!

Store beslutninger men tilfeldige valg?

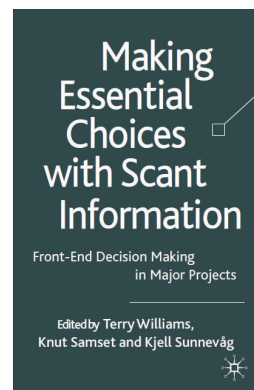
Planleggingen er ofte utmerket i mange store investeringsprosjekter, men hva med beslutningsprosessene? Er det tilfeldighetene som rår – eller er det heller slik at det er beslutningstakerne som kommer frem til det beste valget selv om planleggingen er svak.

Professor Tom Christensen ved Universitetet i Oslo og Erik Whist ved konsulentfirmaet Scanteam AS, som begge er statsvitere, har påtatt seg oppgaven med å finne ut av dette. De gjør en grundig gjennomgang av hele tidligfasen i 23 store norske prosjekter, som i noen tilfeller spenner over tiår. De kartlegger interessentene, deres ulike posisjoner og prioriteringer, og mengder av andre aspekter for å studere beslutningsprosessene og utfallet av disse. Prosjektet ble startet opp i fjor og skal avsluttes i høst. Arbeidet hittil viser at vi har

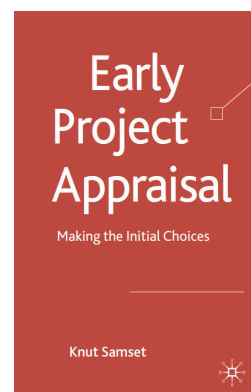
mye interessant å lære av denne gjennomgangen som er et nybrottsarbeid, og at dette blir et særdeles nyttig prosjekt.

Nye publikasjoner forts.

Boken "Making Essential Choices with Scant Information" er en antologi skrevet av 23 eksperter innenfor ulike fagområder for å gi svar på hvordan en kan få frem et godt underlag for beslutninger selv om informasjonsgrunnlaget er svakt. Den bærende ideen er at fravær av detaljert og svært presis informasjon ofte kan være en fordel heller enn en ulempe i den tidligste fasen av et prosjekt der det er helheten og strategien som skal beskrives. Boken er en oppfølger av Concept prosjektet "Beslutninger på et svakt informasjonsgrunnlag", se Concept-rapport nr. 17.

Boken "Early Project Appraisal" utkommer i juli, og er en bearbeidet oversettelse av boken "Prosjekt i tidligfasen" som kom i 2008. Del 1 gir en sammenfattende beskrivelse av prosjektprosessen og spørsmål vedrørende konseptvurdering og konseptvalg i tidligfasen. Stoffet anskueliggjøres ved hjelp av eksempler gjennom hele boken, som er illustrert med mer enn 90 figurer. Del 2 gir en oversikt over en del metoder som benyttes i tidligfasen, og illustrerer ved hjelp av eksempler hvordan metodene kan anvendes. Begge bøkene utgis av det britiske forlaget Palgrave Macmillan og kan bestilles via vår hjemmeside.

Elmers klode—sommerlektre

Vi ønsker alle våre kolleger og samarbeidspartnere god sommer og sender med en bok som lett lesning i sommersolen. Den handler om steinaldermannen Elmer og hans energiske kamp mot Naturen, der han gjøre smarte og ikke fullt så smarte konseptvalg som til slutt forseglers hans skjebne. God sommer!